ATZERRIKO IZPARRAK

Frantze eta Italia asarretuko ete?

Schuchsning'en itzaldia motz Alemani'n. Polonia'ri eskintza bereziak egingo ete dautsoz Alemani'k? Gasen aurkako neurriak ikasten Inglaterra'n.- rgentina'k bidiak eregi dautsoz españar gobernuari izkilluak erosi dagiazan.-Erri txikiak alkartu.-Beste izparrak.

DANTZIG'EKO AUZIA

Berlin.—Goering, aleman ministruak itzaketa baten aurkituko ei-ditu baŕikeitaldi bat edo beste egiteko, Poloni'ko Erbeste arazuetako ministrua eta Dantzig'eko ordezkaria.

Eretai ori ondo baño obeto gonduko dabe. Erjiketa ta diplomazi arloak azteŕtuko ditue, eta batez be Alemani'ren gurari biziak lortuteko zelan moldatuko dirian jakin eta erabagi nai: Dantzig'etzaz Alemania'k izan nai dauan aginpidetza osua.

EŔI TXIKIAK ALKAŔTU

Bucarest.—Mayatzean batuko da Pequeña Entente Estaduen batzaŕa, Txekoeslobakia'ren eskabidez.

Europa'ko oraingo auzi ta matasak azteŕtuko ditue.

Estadu onein aŕteko alkaŕtasun sendo ta estuak len baizen jatoŕ diranela mundu guztiari adirazteko ei-da batzaŕ ori.

FRANTZE TA ITALIA, ASAŔATU UŔEN

Berlin.—Eŕomatik aŕtu ditugun izpaŕetan, Italia ta Frantze'ren aŕteko aŕtu-emonak eten-agiñean ei-dira.

ESPAÑAŔ PAXISTEN DIRUA NAI EZ

Santiago de Chile.—Erbeste arazuetako ministruak esan dauanez, España'ko Gobernu eŕizaleak ez dau paxisten dirurik aintzat aŕtuko.

Izpaŕ oŕek zauzkadu andia eregin dau saleroaketan, eta paxista españaŕen "estampillaz" jotako dirua paperak ezeresean lotu dira Chile'n. Diru-paperak oneraño be eldu dira pilo bat.

¿GOBERNU INGELESAK ZER NAI?

Bristol.—Langileak eratuta Frente Unico dalakoaren itzaldia izan da. Izlariak gogoŕkiro jardun dabe.

Españaŕ eŕizaletasuna Mussolini'k tutaŕez kendu nai izan dau, langilien eskari ta eskubideak zapalduaz.

Egitada oneik, ordea, ingeles Gobernuak ondo dakizala, eta beronek baketuta egiten ditue. Demokrazia oŕela auziaz onurak lortuteko ames egin dau nunbait.

Franco kapitalismoak daunabilela, ta ingiesak be, kapitalismoak irabaztea atsegiñez ikusiko leukela edo, bere langilien bilduŕ omen da-ta.

INGELES IZPAŔINGIAK, OSTERA...

Londres.—"Ez-sartze" arazuan Portugal'en jokaerea gogoŕ be gogoŕ gaiztetai dabe ingeles izpaŕingiak, eragozpenak jaŕi baño ez dituala giten-da.

Kontrol ori zenbat eta geroago ezaŕi, paxistei areyo lagundutea ei-da.

LASPEL GUDEA

Londres.—Gudea datoŕkenean umeen biziak zaintzeko, laspel edo gasen auŕkako iru aŕpegi-estalgi edo karetakin egin dabez gertakizun edo aprobak Ingalateŕa'n. Gertakizun oneik bi miloi nagusikeri egin ziranekin ez dabe zer ikusirik eta nagusientzako bi miloi aŕpegi-estalkiok egiten diñardue.

Gertakizun oneik gerorako dira ta aŕpegi-estalki guztiok pilatuta gordeleku berezian eukiko dabez-ta Calais'tik zeaŕ egazkin-areriuak agertu daite, zenean atarata banandu.

Steele Perkins komandantea da gertakizun onein buru ta euroi buruz itzaldi bat egin dau Wimbledon-Udalean.

Laspel edo gas itogaion-auŕka itzaldi ta zabalkunde aundia egingo da Ingalateŕa guztian.

Wimbledon'go batzaŕean emakume asko izan ziran. Eta laspelen aurkako aŕpegi-estalgiok zertarako ta zer ziran gogoz entzun eben. Aŕpegi-estalkiok egin daitezenean duan emongo yakuez ume guztiei.

TROTZKISTAŔEN AZPIKERIA

Montecarlo.—Ertzainak trotzkistaŕak gertatu-agiñean euken matxiñada baten taŕteko ziran talde bat atxilotu dabe.

ANTZOKI BAT EŔE DA

Tokio.—Manchukuo'n, ango antzokirik nagusiena ere egin da. Batzuk antzoki edo teatro baŕuan ere ziran eta beste batzuk zauritu zan.

ESPAÑA'KO GOBERNUA'RI IZKILUAK EROSI DAIKEZAN BIDEAK EREGI

Buenos Aires. — Gobernuak arauak agintzen dabenez al daiken eŕeztasunik geien España'ko Gobernua'ri emotea izkiluak erosi al daizen, erabagi dau.

AO BETE AGIÑEGAZ

Moscu.—Runciman, Ingalateŕa'ko ministroak Washington'era egin dauana ostereaŕo buruz diñardu "Pravda" izpaŕingiak. Europa'tik guda-aŕizkua aldentzeko laguntasun-eske juan ei-da Washington'era baiña alpeŕik egin ei dau ostereoi.

CASABLANCA'RA

Casablanca.—Portu onetan saŕtu dira Prantzia'ko guda-ontzi-taldeko ontzi batzuk. Aste baten oŕtxe egongo dira.

DANTZIG'GO AGINTARIA

Berlin.—Dantzig uri azkean Agintari-buru izan daiten suizaŕ irakasle mister Burcard izentetuko dabela diñoe.

EGAZKIN AUNDIAK

Washington.—Ordezkari Aldundia'n 60 gizon eruateko-eduko 42 ta erdi toneladako egazkiñak egitea erabagi da.

Aundiagoak egiteko asmoa, be, onartu dabe Aldundi oŕetan.

NEGUS'EN BIZITOKI BAŔIA

Negus'en ordezkari batek etxe aundi bat erosi dau N... bizi daiten Txekoeslobakia'n.

POLONIA'RI ESKINTZA BEREZIAK ALEMANIA'K?

Varsovia.—Datoŕen asteaŕtean von Goering gudalburua Varsovia'rako dala uste da. Dantzig'go autua dala-ta Polonia'ri eskintza bereziak egingo dautsozala uste da Alemania'k. Gudalburu oŕek zer erin eta nora joko dabenik ez dabe esan.

SALEROSKETA EGIUNEA

Londres.—Lateri-Batuen eta Ingalateŕa'ren aŕtean laster egin daben salerosketa egiunea laster izenpetuko dala diñoe.

ADIZKIDE DOGUZ

Calencia. — Txekoeslobakia'kin ta Prantzia'kin Austria'k dauazan aŕtu-eman adizkidetsuen baŕi emon dau Austria'ko Agintari Nagusia'k.

BALKANDAŔEN BATZAŔA

Atenas.—Turkia, Grezia, Yugoeslabi ta Rumania'ko ordezkariak batu dira.

Pilera oŕi gaŕantzi andia eman diote. Bulgari ta Yugoeslabi'ren orajntaungoko itunbena, Entente dalako araudiaren baŕu arauzko dan ala ez ebatsiko dabe.

SCHUCHSNING'EN ITZALDIA MOTZ ALEMANIA'N

Paris.—Austriaŕ kantzileŕak oraintsu egin dauan itzaldia betozkoz aŕtu dabe Alemania'n.

Italiaz aŕtu-emonak len baño kutunagoak dirala-ta jardun dauanian, Eŕoma ta Berlin'en alkaŕtasuna beaŕ bezela, ala, paxistak nai bezela goraldu ez dualako izan da itzaldi ori ez txalotutea. Izan be, paxiston eretxiz Europa'ren gaizkabidea ta osasuna eurek dira.

Beste esaera bat bere, ez dabe gustora entzun Alemania'n. Kultura-talde eta bazkune batzuk antolatu ei ditue Austria'n, baña austriaŕ muña ez dabenak dira, ordea. Nazitaŕen asmoak, ezaŕian eta bestela-baitakoan, austriataŕen gogo-biotzetara saŕtu nai ditue bazkun oŕetxek.

Kistaŕ-gizaŕtezale ta eŕi-gizate-zaliak aintzat aŕtu dituala Schuchsning'ek eta, oŕtaz be ez dira konpore, pangermanista diralakoak ezetarako be ez dituz aipatu-ta.

Austriaŕ Gobernu-buruak, Habsburgo'taŕak baŕiro bakaulkira eruan nai dituala-ta, oŕixe be ez yake nazitaŕei atsegin, eurok amestu eroien Alemani andi eta nazitaŕaren kalterako izango litzakelako austriaŕak baŕiro eŕegedun izatea.

Erregien autuak

Ingelesak eztabe Otto erregerik ikusi nai

Londres.—Von Wiemer jatoŕizale alderdiko burua Inglateŕa'n dago ta batzaŕ politiku ta aldunetxetako beŕi eman dagian, itzaldi batzuk egiteko eskatu diote.

"News Chronicle" izpaŕingiak diñoez, Londres'era etoŕiko balitz, Otto artxidukea aŕtuko ote luken galde eragin zion bakaldunari ta Inglateŕa'ko Gobernua'k afera on egingo ote lioken Otton'en etoŕerari. Ezetzkoa izan da erantzun guztia. Itxuraz, Hapsburgo'ko dinastia beŕitzeko ez du Inglateŕa'k lan aundirik egingo.

LOTSABAGEARENTZAT MUNDUA

Londres.—Von Ribbentrop'en egitadeoz beste eŕietakoak baliau ez dirala ta, da mu lez eldagoz beste eŕi batzuetako ordezkariak, diño "Daily Express"-ek.

Aŕgaria izan zan eta ao zabal lotu zan jendea une artan.

Itali, España ta Rusia'ko ordezkariak, oi bezela agurtu ordez, beste aren antzera egin ezaz damurik agertzen ziran, euren eŕientzat zabalkundea egiteko aukera aŕpeŕik galdu ebein-ta.

Uri ikusgari au, Oxford dozu, Ingalanda'ko Ikastola Nagusien kabia. Bake-zabaigan... egita ... euren biaŕkun miñena. Ori olan ba-da, ta Euzkadi ta España aldeko luŕaldietara begitu, auŕkituko dabe zeregiña.

EUZKOTAR UMIEN ALDEZ

Umearen lagunak

(AMAYA)

"Onela esan zuan, eta Patroklo'k lagun maitearen esana egin zuan."

Iliada, IX'g. kantua.

Alkaŕekin adiskidetasun aundia duten umien aŕtean, geyenean beintzat, bat izan oi da bestien gañetik egon oi dana, besteai agintzen diona, besteakin berak nai duana egin oi duana.

Gurasoai oŕ bat. Baldin zuen semetxo edo alabatxo batek egun batzuetatik onera len ez zuan urduritasuna ba'dauka; baldin edozein ordutan, eskuetan daukan gauza berian bera utzita, lagunak deitu diolako pixkoŕ juaten ba'da; baldin baskaria amaitu baño len edo azkenean dagoan gozoki edo igalia jatea baño laguntxoena juatea naiago ba'du; baldin bere lagunak esan dion gauza bat egin edo bilatzeagatik len ondo egin oi zituan zereginak betetzea baño ardura aundiagoa aŕtzen ba'du, zuen ume ori zaitu egin beaŕean zaudete, jaŕaitu egin beaŕ diozute eta laguna nor dan jakin eta zenen umeari lagun oŕekin ibiltzea bene benetan galerazoten ba'diozute geyenean beintzat, beti ez esatearen, gauzarik onen onena egin izango dezute.

Onelako lagunak besteen gañean aginpide aundia izan oi dute, laguben gogoa ta aimena ostu egin oi dituzte eta besteak itxu-itxuan euren esanak bete.

Ezagutu det ume bat mairako zeuden igalirik onen eta aundienak banaka, banaka, eskutuan onelako lagun bateri eramate zizkiona, baita ere ezagutu ditut soñean erabiltzen zuten uŕezko katea ta Amabirjiñaren irudia eman ziotenak, eta bat baño geyago ezagutu ditut amari zilaŕezko dirua ostu eta eman oi ziotenak.

Gauza aŕigaŕi bat. Onelako adiskidetasunaren atzapaŕetan katigu dauden ume gaxoak, mila bideŕ galdetu aŕen ez dute aitortu oi lagun oŕi ezer eraman diotenik, ez eta zigortu aŕen ere. Ume abek beti erantzungo dute uŕezko katea galdu egin zutela eta eskutuan daramen gozoki ura eurak jateko dutela. Eta "jan bada orain-txe" agindu ezkero "orain ez det gogorik, kalean jango det" erantzungo dute.

Baña, berak igeŕi gabe jaŕaitzen ba'diozute, ez etxeko ate ondoan, ez eta atetik begiratuta ikusteko lekuan, baña etxetik oso uŕiti ez dala an egongo da umeak daraman opila, gozokia edo igalia jan beaŕ duana, umeak daraman jostalua edo amari ostutako dirua aŕtu beaŕ duan laguna.

Lagun gaizto oyetatik zearo aldenduta koan bakaŕ bakaŕ esaten du umeak egia.

Adizkidekeri au alde batera utzita ere umearen lagunak zein diran ondo jakin beaŕ degu gurasoak. Eta ementxe aŕ-arira datoŕelako aberatz eta aundikiak egin oi duten gauza bat esatera noa.

Aundikiak euren umeak euren kidekoekin bakaŕik ibiltzea nai izaten dute eta gure eŕietan auŕez ikusten degun gauza da, aundikien umeak abeŕtzaleak izan aŕen beste aundikienakin batutzea naiz ta abeŕtzaleak izan ez, naiz ta ondo aziak izan ez. Ama Abeŕiak baño diruak geyago eta obetoago batu oi ditu nonbait.

Ez ditugu geure umien lagunak eŕian diran umerik onenen aŕtean aukeratzen. Bai zera! Osagilien eta legegizonaren umeak ez daude salerostzaleen umeakin bat egiteko, ez eta abek ere arotzaren edo igeltzeruarenarekin ibiltzeko. Eta ala ere Jaungoiko bat eta Abeŕi bat ditugula esaten degu. Ez dirudi.

Gure umeen adizkideak aukeratzeko ume mueta bi bakaŕ-bakaŕik ikusi beaŕ genduzke: ume onak eta okeŕak, aziera ona dutenak eta gaizki aziak eta ez etxean "chauffeur" dutenak eta ez dutenak, "Sacre Coeur" ikasteixean ibiliak eta ibili gabeak, udara igarotzera eŕi garesti batera juaten diranak eta juaten ez diranak, etxean anderaño irakaslea dutenak eta ez dutenak.

Gurasoak asko begiratu beaŕ duten beste gauza bat umeentzat aŕtzen diran neskameak dira. Ama, danik eta onena ta langileena izan aŕen egun urtian ezin leike umeakin egon, beste zeregin asko batutzen bai zaizkio! Augaitik umeak neskamearekin ibili beaŕ izan oi dute askotan eta auxegaitik begiratu beaŕ degu ondo nolakoak diran umeentzat aŕtzen ditugun neskameak eta gañera ondo zaitu umeai gauza txaŕik erakutsi ez dezayoten. Umien aziera ez da euŕai erakusten zaizkioten gauzagaz bakaŕik egin oi, baita ere entzuten dituzten gauza guztiakin, ikusten dituztenakin, eta "igertzen" dituztenakin ere baita.

Egin beaŕ bi esango dizkitzutet zeuk-zeuek, umien amak, egin beaŕ dituzutenak, ez neskameak: umetxoak goizean jaiki eta gabean oeratzea. Zeuen biotzeko zatitxo edeŕ oyek asko balio dute, askotxo kostata dituzute, eta zuek uste dezuten baño zer ikusi aundiagoa du zuen seme alaben elburuetan goizean begiak irikitzean a...ren aŕpegi maitagaŕia auŕean ikusteak eta gabean oean saŕtzean zenen begiratupean loak aŕtzeak. Amatxorekin batean goiko Aita onari otoitz egitda gero.

AŔITOKIETA

Gernika

UDALETXEAN.—Udala'ren batzaŕera zan giñan, larunbat aŕatsaldean, eta bakotxa bere lekuan geure udaleko 13 ziñegotziak ikusi genduzan.

Aŕtu ziran erabagiak oneexek izan zirean:

1g. Urtian bost mila laurlekotik bera irabazten daben udal-langile guztiai alogera geitu beaŕ yakoela. Zenbat bakotxari eta txindi oŕi nundik atara leikean Ogasun eta Zaintza batzordeak ikusi dagiela.

2g. Beste eres-batz batzuetan eta gudataldetan-da dagozan eŕi eresbatzako ereslariak, eztayela orain udal-alogerarik irabazi.

3g. Eŕ-eres ikastola idigi beaŕ dala umiai len-len eres ertia irakasteko, eta irakasle, Ere-Batzako artezkar-ordekoak egin dayala.

4g. Aspaldion daukagun ur uŕitasuna zelan zuzendu edo zuzendu al-bada ta, oŕetarako ikasia dagoenen bateri itandu beaŕ yakola, len-len; aurtengo udaldian urik ...zagaz ezkariela ondo ibiliko ta.

Gero endore baŕia autetsi beaŕ zan, eta abeŕtzaleak eta eŕkaltaŕak eta guztiak ao batez, Labauria'taŕ Joseba Mirena, abeŕtzale ziñegotzia autetsi eben.

Eta batzaŕa amaitu zan.

Beraz, gauŕ Gernika'n euzkel idazle bat daukagu endore: Labauria'taŕ Joseba, aintxiñatxuko "Txapeltxu" izenordia erabiltzen eban euzkel idazlea, joan diran urtetan asko idatzi eztaben aŕen.

Eta euzkel idazle alkate dagoan eŕian, biderkoa bere olan da-ta, kale aginduak eta kale deyak eta, euzkeraz be, jaurti beaŕko dira. Oŕetan eskier egon geinke, Ez oraingo lez, guzti guztia erderaz.

Ezta olan, alkate jauna? Eztok olan idazle-lagun maitea?

Lasteŕ ikusi beaŕko.

Beñipein, zorionak, mutil, eta eure egin-beaŕak ondo eta gernikaŕ guztion onerako bete.

ILETAN.—Igande goizean, amaikaterdietan, Miren Neskatza'ren eŕtxadonan il-otoikotak izan genduzan, asalariak Donostia'n erail daben Baltzola'taŕ Gotzon, Euzko Etxea'ko belbil eroalearen gogo-ddez.

Eleiza bete beterik auŕkitzen zan, eta abeslarien artezkari Olaizola'taŕ Gabir l. Euzko-Abesbatza'ko artezkaria agertu zan da, zelan abestuko zan eztago zer esanik.

GUDARI ARTEAN — Egun batzuk atsedenian geure aŕtian igaro ta, atzo biurtu ziran Lekeitio'ko euren gudaletxera gernikaŕ euzko gudari mordoa.

Euren aŕtean oneexek ikusi genduzan. Iragoŕi'taŕ Andoni, Gometz'taŕ Kepa, Basteŕetxea'taŕ Kepa eta Gurutz anayak, Etxaniz, Laŕozea'taŕ Peli eta beste, orain gogoratzen ezgarien asko.

Erdi makal dabilela ta Gernika'n auŕkitzen da Zabarte'taŕ Koldobika, Teleŕia guda-saleko "Irapitana". Ondo eta arin osatu.

KALEAN.—Urtiaga'taŕ Pantaleska osalari ospatsuaren osakolan osatebaikuntza eginda, kalean aguŕtau dogu Guridi'taŕ Mikel, oñatiaŕ babestua eta oraingo aldietan geure Batzoki'ko otseña.

Esku onetan abil Mikel da lasteŕ az guztiz osatu.

ERIOTZA.—Igande goizean il zan, 77 urtedun zala, Basabe eta Zendokita'taŕ Eloi jauna, neure osaba maitea.

Enparau senditaŕtean adizkide eta abeŕkide on-onak ditugu eta aŕtu bedie guztiak, batez bere seme Kerman, Perdiñaŕda, Gotzon eta Emili, eta suin Solaguren'daŕ Zelestiñe'k, EGUNA'ren samin-aguŕik maitekoŕena.

Bela-Mendu

Atzerritar izparringiak diñoena

Españar paxistak alkar artu eziñik, alderdi bakarra "franquista" egin nai dabe.-Bañan ez ei dabe errez izango.- Von Ribbentrop'en maltzurkeriak ingeles artean.- Alemani ta Inglaterra artuemon estuetan lotu nairik.-Ingeles errege barria agurtukeran, "Heil Hitler!" ots egin eben Londres'en nazitar ordezkariak. - Beste izparrak.

ZAŔONTZALE TA FALANGISTA

Paris.—"Le Journal de Genove"-k Avila'tiko izpar oneik jaso ditu.

Españar paxisten artean, batasun eta alkartasun estua lortu nairik, alegiñetan dabiltz matxinada sortzale diran alderdiak.

Zantzu argi ta garbiena ori egiztauleko, auxe dozu: alderdi batzar bat antolatu bear daba oyuka asi dine paxisten izparingiak, eta buruentzat Franco arturik "franquista" izango leuke izena, alderdi jayaberi oŕek.

Franco'k, ordea, ez dau nai bera ditadore bai litzan urtutea. Ori dala-ta, berjaŕaitzale sutsuei orlakorik nai ez dauala ta, zentzututeko aginduko dautsela, esan giñei.

Bestaldez, falangetaŕak eta zaŕontzaliak gobernuaren kontra batu dira, bai, baña alkaŕak bat egitea alderdi bakaŕa sortuteko oso gaitz izango da.

VON RIBBENTROP MALTZURERIZ

Paris.—Ingeles izpaŕingi batzuk diñoenez, Von Ribbentrop, Londres'en izan danean, eŕegea agurtutean, iru bidar egin ei dautsa azitaŕen aguŕa.

Von Ribbentrop'ek orain dauan ardurea laster ez izatea, izan leiteka, diño "News Chronicle"-k. Gobernuari ez yako batere atsegin. Ingeles kontserbadorien artean adizkide asko izango ditu, nonbait, bañan gobernuko geyenen iritziz, Inglateŕa'n eta Alemania'n egin dituan ibile ta zabalkundea ez dira, jñundik ere, Londres'ko enbajadore bak dagokioranak.

Aleman ordezkari oŕek goberun aurkako kontserbadoriekin adizkidetasun sakonak izateari ez deritxe ondo ministruak.

Adizkidetasun oŕea bidez, Alemani ta Inglateŕen arteko egiunea burutu nai dabe Rusia'ren kaltez, eta maltzur maltzurki France'ren bere bai.

"HEIL, HITLER!"

Paris.—Jorge VI'gaŕenaren aulkiratzea zala ta estaduen ordezkariak aŕtu ebazanean, Von Ribbentrop'ek egin zituanak agertuten ditu "Le Matin"-ek.

Buckingham jauregian izan zan ziŕipaŕeoz asi dira ingeles egunkariak. "Morning Post"-ek onela diño: Diplomazi arloetako mariskalak Von Ribbentrop eŕegiaren auŕera aurkeztutean, oneik, oi bezela, eŕegiaren auŕe makurtu ordez, zutik eta irmo jaŕita, besua jaso eta "Heil, Hitler" oyu egin eban.

Agurkera au, uste uste bakoa izan zan aŕen, eŕegea aŕituta ez zan lotu.

Bere eŕiko arauz agurtuteko eskubidea badau noski, Von Ribbentrop'ek. Ekaldeko ordezkari batek, orain urte batzuk, Victoria eŕegiña, buruaz beia biŕitan joaz agurtu eban.

Aspaldiotan, ostera, aleman ordezkariaren autzeko gauza bakanik ez da ikusi.